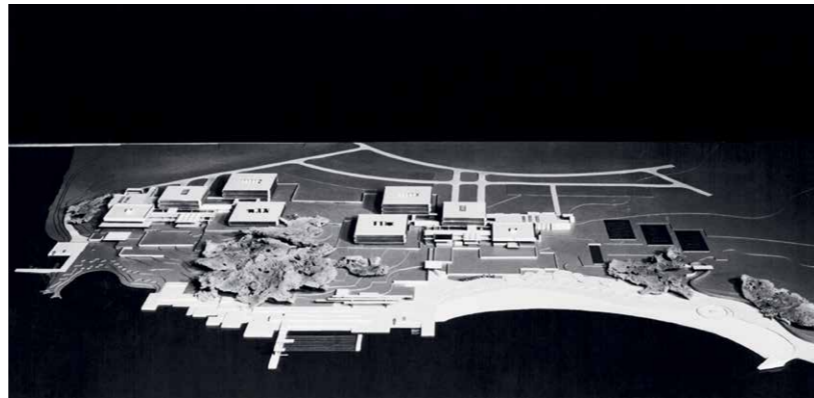

Hotel Plat,
Miina, 1969–71,
arh. Petar Kušan,
foto arhiv Kušan

Hotel Prisank,
Kranjska Gora, 1961–63,
arh. Janez Lajovic,
foto Janez Kališnik

Hotel Solaris,
Zablaće pri Šibeniku, 1967–68,
arh. Boris Magaš,
foto arhiv Magaš

Hotel Soline,
Brela, 1973–83,
arh. Julije De Luca,
foto arhiv De Luca/HMA HAZU

Avditorij in letno gledališče Portorož,
1970–72, arh. Edo Mihevc,
foto Pokrajinski arhiv Koper,
arhiv Avditorij Portorož

galerija
DESSA

SONČNA STRAN MODERNIZMA 2
Moderna turistična arhitektura na Hrvaškem in v Sloveniji

junij–avgust 2019

V sredini 60ih let prejšnjega stoletja masovni turizem v Evropi doseže tako intenziteto, da se pričnejo diskusije o njegovih problematičnih učinkih na okolje. Tudi v Jugoslaviji se turizem povečuje. Nastanitvene zmogljivosti so načrtovane za kar 2,5 milijona turistov, gospodarske reforme pa spodbujajo večje naložbe. Kritična reakcija arhitektov na maksimalistične ambicije sta dva različna morfološka koncepta, ki ponujata nove oblike urbanizacije v naravnih okoljih. V hotelih-megaformah se koncentriira gostota in ustvarja "druga narava", v turističnih sistemih pa se razvijajo meta-urbani kompleksi.

Hotelske megaforme nastajajo iz strukturalističnega združevanja namestitvenih enot, ki se organsko nadaljujejo v topografiji. V nehierarhično sestavljene strukture se interpolirajo velikodušno dimenzionirane javne vsebine. Hotel Plat v Mlinih (1969–71) Petra Kušana je kot kompleksno mesto z globokimi atriji, v katerih so ohranjeni fragmenti narave. Andrija Činin-Šain in Žarko Vincek sta v projektu Libertas Hotel (1968–74) v Dubrovniku raziskovala landform arhitekturo, popolnoma integrirano s topografijo. Brutalistični Hotel Adriatic II (1971) Branka Žnidarca v Opatiji dopolnjuje in nadaljuje javni prostor in oblikuje svojo urbano topografijo. Tudi v Alpah raziskujejo dialog arhitekture in konteksta. Hotel Prisank (1961–63) Janeza Lajovica v Kranjski Gori je zgodnji in razumen primer hibridizacije modernizma in regionalne arhitekture. Njegov kompaktni hotel Kanin (1969–73) v Bovcu, načrtovan v sodelovanju z Mijo Zmec in Janezom Kovičem, združuje vse programske elemente in smiselno korespondira s podnebjem.

V regijah, kjer so topografski nabori podatkov enostavnejši, se uporabljajo oblikovno raznoliki hotelski sistemi. Formalno zelo discipliniran hotelski kompleks Solaris (1967–68) pri Šibeniku Borisa Magaša temelji na množenju programskih heterogenih modulov, združenih v grozde. Magašev naslednji projekt, Hotel Haludovo na otoku Krku (1969–72), je slikovit kolaž tipologij, ki se nanašajo na tradicionalne urbane elemente. Hotel Soline (1970–83) v Breli Julija De Luce je terasasta megaforma, ki nadaljuje že razvito riviero. Kritiki v gosto tkanih urbanih mrežah turističnih naselij prepoznajo alternativo CIAM-skemu urbanizmu.

Hotelska arhitektura v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je v svojih najboljših izdajah uspela rešiti nekatere ključne izzive modernizacije in ustvariti heteropijske ambicije, ki posredujejo med posamezniki in kolektivi, med regionalnimi značilnostmi in univerzalnim arhitekturnim jezikom, med visoko urbaniziranimi ambientimi in naravo.

Maroje Mrduljaš

Razstava, tretja po vrsti (Breia, Sončna stran modernizma 1, Sončna stran modernizma 2) o izjemni turistični arhitekturi iz obdobja modernizma, je na povabilo in v organizaciji Galerije DESSA nastala v sodelovanju s hrvaškimi kolegi oz. s hrvaškim arhitekturnim kritikom Marojem Mrduljašem. Pripravili so jo v okviru delovanja umetnostno-raziskovalnega projekta Turistična arhitektura, ki ga na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Zagrebu vodi Goran Rako. Partner projekta je Hrvaški muzej arhitekture Hrvaške akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Kustosi: Maroje Mrduljaš, Mira Stanić
Sodelavki raziskovalki slovenskega dela: Damjana Zaviršek Hudnik, Maja Ivanič

Sodelavci: Irena Bakić, Sonja Halapir (aksonometrijski prikazi), Nikola Brek (makete), Miho Károlyi, Sandro Đukić/CCN-images, Oris kuća arhitekture (digitalizacija in obdelava fotografij), Srđan Kovačević (snemanje in montaža video-intervjuja z Borisom Magašem)

Partner in organizator razstave: Galerija DESSA, Ljubljana, zanjo Maja Ivanič, Damjana Zaviršek Hudnik

Razstavo sofinancira

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Hotel Haludovo,
Malinska, otok Krk, 1969–72,
arh. Boris Magaš,
foto arhiv Aleksandar Karolyi

Hotel Adriatic II,
Opatija, 1971,
arh. Branko Žnidarac,
foto arhiv Aleksandar Karolyi

Hotel Kanin,
Bovec, 1969–73,
arh. Janez Lajovic,
Mija Zmec, Janez Kovič,
foto Janez Kališnik

Hotel Libertas,
Dubrovnik, 1968–74,
arh. Andrija Činin-Šain, Žarko Vincek,
foto arhiv Činin-Šain/HMA HAZU